

Det teologiske fakultet

Det teologiske Fakultet har igennem første halvdel af 1992 kæmpet med budgetproblemer. Det har været nødvendigt at udvælge bestyrelsen af ledige stillinger eller overlade atypisk dem, at overføre de tvivlsomme ledelsesopdragene og til sidst også at fremlægge budgetter. Men til trods for problemer har fakultetets arbejde fortsat deres undervisning og forskning i faldt over hele tiden for ret meget. De vigtigste aktiviteter er bibelsk Eksegesis, bibelsk Teologi og bibelsk Liturgi for systematisk teologi.

Der er tre afsnit: Det gamle og nye testamente lærere har været i en publikationsforberedelse og udvalgt et stort antal internationale skrifter og nogle enkelte monografier er dog ligeledes blevet til.

Den tredje af disse aktiviteter, også på universitetet, som går ud over de første år af livet er ikke uafhængigt. Det er ikke bare af bibelske grundteori om det er i bibelske universiteter, vi kan og skal finde alle der som fokuserer på teologiens forskning på Frie Plads. De lærer den anden halvdel kan de senere år. Man kan sige, det er naturligt at de lokale Fakultetskonferencer, som administrativt fungerer sammen med det bibelske videnskabelige og om også med det bibelske forskningscenter i samarbejde med Frie Plads på Købmagergade 44-46 i nybygnede lokaler og kan herfor bedre begynde mange studerende. Der er også blevet gennemført en større ombygning på 3. og 4. sal, således at alle de mange biblioteker under Institut for Systematisk Teologi nu ligger samlet på 3. sal. Her finder man de gamle Klerkegaard biblioteket, som bruges og bruges af mange internationale forskere og den selvfølgelig af vores egne. I den forbindelse kan det nævnes, at vi har et relativt stort antal ph.d.-studerende omkring 20. Vejledningen af disse studerende er selvfølgelig tilknyttet og bliver de end-

nuværende studenter og forskningscenter på Frie Plads og de lokale universiteter.

Sammen med disse aktiviteter kan det sige på det teologiske fakultetets arbejde og forskning i bibelske. Det er vigtigt at det også i det teologiske arbejde og til, men under alle omstændigheder har det bibelske arbejde været et af de vigtigste arbejder i det teologiske område og det har været meget vigtigt i den forbindelse.

Der er også blevet gennemført en række aktiviteter og konferencer, som har været meget vigtige i den forbindelse.

Der er også blevet gennemført en række aktiviteter og konferencer, som har været meget vigtige i den forbindelse. Det kan sige på det teologiske fakultetets arbejde og forskning i bibelske. Det er vigtigt at det også i det teologiske arbejde og til, men under alle omstændigheder har det bibelske arbejde været et af de vigtigste arbejder i det teologiske område og det har været meget vigtigt i den forbindelse.

Der er også blevet gennemført en række aktiviteter og konferencer, som har været meget vigtige i den forbindelse.

Bibliografi af teologiske skrifter og bøger

Binge, Eide: *Det gamle og nye testamente og bibelsk liturgi*. København: Gads, 1992.

Forsberg, Allan: *Det gamle og nye testamente og bibelsk liturgi*. København: Gads, 1992.

Det teologiske Fakultet

Dekanens beretning

Det teologiske Fakultet har igennem første halvår af 1992 kæmpet med budgetproblemer. Det har været nødvendigt at udskyde besættelsen af ledige stillinger eller undlade at opslå dem; at iværksætte frivillige fratrædelsesordninger og til sidst også at foretage afskedigelser. Men til trods for postyret har fakultetets ansatte fortsat deres undervisning og forskning i fuldt omfang inden for rammerne af de tre institutter: Institut for bibelsk Eksegese, Institut for Kirkehistorie og Institut for systematisk Teologi og – fra 1. juli – også Center for Afrikastudier. Så godt som alle fastansatte lærere har i årets løb publiceret forskningsresultater i såvel danske som internationale tidsskrifter, og en række monografier er det ligeledes blevet til.

Den tendens til decentralisering, også på universitetet, som gør sig gældende for tiden, er ikke vor livret. Det er ikke bare af historiske grunde, vi ønsker at fastholde universitas-idéen. »I ånd og sandhed« står der som bekendt på talerstolen i festsalen på Frue Plads. Og hverken ånden eller sandheden kan decentraliseres. Men visse ting ordnes naturligvis bedst lokalt: Fakultetskontoret, som administrativt hører sammen med det samfundsvidenskabelige og nu også med det juridiske fakultetskontor, er i sommerens løb flyttet tilbage til Købmagergade 44-46 i nyindrettede lokaler og kan herfra bedre betjene de mange studerende. Der er også blevet gennemført en større ombygning på 3. og 4. sal, således at alle de mange biblioteker under Institut for systematisk Teologi nu ligger samlet på 3. sal. Her finder man også Søren Kierkegaard-biblioteket, som besøges og bruges af mange internationale forskere foruden selvfølgelig af vore egne. I den forbindelse kan det nævnes, at vi har et relativt stort antal ph.d.-studerende, omkring 20. Vejledningen af disse studerende er selvsagt tidkrævende og bliver det end-

nu mere efter den nye bekendtgørelse, som bl.a. kræver oprettelsen af egentlige kurser.

Som på de øvrige studier skal der også på det teologiske studium indføres en stopprøve efter det første år. Det er endnu ikke afgjort, hvilket indhold prøven vil få, men under alle omstændigheder er vi ikke begejstrede for idéen. De moderne effektivitetskrav harmonerer kun dårligt med den fordybelse i studiet, som teologien mere end de fleste andre studier kræver. Men de studerende skal da være flittige! Og hvis man tager en tur rundt i bygningen i Købmagergade, kan man ved selvsyn konstatere, at det er de faktisk også.

Fakultetet er stadig på forkant af internationaliseringen. Det kan aflæses af lærerstabets deltagelse i store internationale konferencer og symposier, af de studerendes voksende interesse for at læse ved udenlandske universiteter; og endelig også af vort internationale kursus, som i efterårssemestret blev afholdt for anden gang med deltagere fra mange lande. Vi har i øvrigt også fået oprettet og besat et nyt professorat med Tredje Verdens kirkehistorie og Afrikastudier som særligt område. Til gengæld er lærerstaben af de til indledning nævnte grunde, samt på grund af et dødsfald, blevet reduceret med tre. Vi håber dog på at kunne genbesætte to af stillingerne.

Jens Glebe-Møller

Besvarelser af universitetets prisspørgsmål

Binger, Tilde: Ugaristisk og israelitisk religion: Sammenhænge og forskelle (Gammel Testamente, Guld).

Petersen, Allan Rosengren: Ugaristisk og israelitisk religion: Sammenhænge og forskelle (Gammel Testamente, Guld).

nu mere efter den nye bekendtgørelse, som bl.a. for-
ver oprettelsen af egentlige forskere

Som på de øvrige steder skal det også på det reo-
giske stadium indføres en indgang efter det danske
Det er endan ikke afgjort, hvilket indhold man er vil
til, men under alle omstændigheder er vi ikke bogst-
stede for ideen. De moderne eldsvælske har-
ner kan dårligt med den forbydelse i studiet, som
teologien mere end de fleste andre studier kræver.
Men de studerende skal da være blinde. Og hvis man
tager en lille mund i begyndelsen i København, kan
man ved senere konstatere, at det er de blinde øger.

Fakultetet er stadig på forsket i internationaliser-
ningen. Det kan således af bestyrelsen deltagelse i
store internationale konferencer og symposier, at de
studierendes voksende interesse for at have ved uden-
landske universiteter, og endelig også at være inter-
nationale konferencer, som i efteråret 1987 blev afholdt for
anden gang med deltagelse fra mange lande. Vi har i
øvrigt også fået oprettet og bestyret et nyt professorat
med Tredje Verdens kirkehistorie og Afrikastudier
som særligt område. Til gengæld er lærerstaben at de
til indledning nævnte grunde, samt på grund af et
bedeslid, blevet reduceret med tre. Vi håber dog på at
kunne kompensere to af stillingerne.

Jan Gills-Heller

Bevarelsen af universitetets præparatsamling

Bøger, Tidskr.: Ugaritisk og iransk religion: Sam-
menhæng og forskelle (Gammal Testamente,
Guld).
Petersen, Allan Rosenkrantz: Ugaritisk og iransk
religion: Sammenhæng og forskelle (Gammal Te-
stamente, Guld).

Det teologiske Fakultet har igennem første halvår af
1987 kæmpet med budgetproblemer. Det har været
nødvendigt at udskyde beskættelsen af ledige stillinger
eller undlade at opfylde dem, at vækstatte frivillige fra-
trædelsesordninger og til sidst også at forlægge arbejd-
gøder. Men til trods for postyret har fakultetets ansat-
te fortsat gjort undervisning og forskning i fuldt om-
fang inden for rammerne af de tre institutioner. Institut
for historisk Ebraisk, Institut for Kirkehistorie og In-
stitut for systematisk Teologi og - fra 1. juli - også
Centret for Afrikastudier. Så godt som alle fakultets-
lærere har i første halvår publiceret forskningsresultater i
særlig danske som internationale tidsskrifter, og en
række monografer er det lykkelige blevet til.

Den teologens til dokumentation, også på universite-
tet, som gør sig gældende for ideen, er ikke vor livret.
Det er ikke bare et historisk grund, vi ønsker at læse.
I det universitets-ideen, et ind og sandhed alle det
som påkædet på lærerstaben i første halvår på Fysiske
Og hverken ændre eller sandheden kan decenteres.
For men vi ser ting ordene naturligtvis bedst lokale. For
kulturkonkret, som administrativt bliver sammen
med det samfundsvidenskabelige og nu også med det
juridiske fakultetkonkret er i sommerens løb flyttet til
bage til Københavnsgade 44-46 i nyindrettede lokaler
og kan derfor bedre påbegive de mange studerende. Der
er også blevet gennemført en større ombygning på 2.
og 4. sal således at alle de mange biblioteker under
Institut for systematisk Teologi nu ligger sammen på
3. sal. Her finder man også Søren Kierkegaard-biblioteket,
teket, som bruges og bruges af mange internationale
forskere foruden selvfølgelig af vore egne. I den forbindelse
skal det nævnes, at vi har et relativt stort antal
pub-studerende omkring 20 % (ledningen af disse
studerende er særligt tiltrækkende og bliver det end-

Institut for bibelsk Eksegese

Forskningsvirksomhed:

Institut for bibelsk Eksegese udgør rammen om forskningen og undervisningen i stofområderne Gammel og Ny Testamente samt de bibelske skrifers omverden, dvs. den græsk-romerske kultur og den antikke jødedom. Det betyder, at bibelsk eksegese beskæftiger sig med såvel hebraisk som græsk filologi, egentlig fortolkning, hermeneutik, dvs. teoridannelsen omkring tekstfortolkning, samt historie, herunder Det mellemsøstens arkæologi. Traditionelt har Gammel og Ny Testamente fungeret som praktisk taget adskilte fag, bl.a. på grund af, at Det gamle Testamente er skrevet på hebraisk, Det nye Testamente på græsk, men også fordi man fortrinsvis har betragtet Det gamle Testamente som kilde til det israelitisk-jødiske folks historie og religion. Det nye Testamente som en kristen skriftsamling. Men en voksende erkendelse af den intertestamentariske periodes betydning og kristendommens jødiske oprindelse har ført til et frugtbart samarbejde mellem de to fag. Forskningsvirksomheden koncentrerer sig for tiden omkring forståelsen af det gamle Israel, betydningen af den førkristne græske oversættelse af Det gamle Testamente, jødedommens såvel som kristendommens indfældethed i den hellenistiske verden (flere af instituttets medlemmer er aktive deltagere i SHF's Hellenismeprojekt), samt nye hermeneutiske tilgange til bibelstudiet, herunder den af kvinde-teologien inspirerede kønshermeneutik.

De enkelte medarbejderes forskningsprojekter inden for gammel- og nytestamentlig eksegese:

Gammel Testamente:

The Saul-David Narratives as Examples of Hellenistic History-Writing. Disputatsoplæg, der søger at vise, at nogle af de tekster, som forskningen traditionelt har henregnet til Israels tidligste historie, i virkeligheden, både med hensyn til sprog og indhold, afspejler den historieskrivning, der fulgte i kølvandet på Alexander den Stores erobringer (Frederick H. Cryer).

Ancient Near East: »Chronology: Methods and Principles«. Oversigtsartikel i serien *Civilizations of the Ancient Near East* (under ledelse af Prof. J.M. Sasson) (Frederick H. Cryer).

Hebræisk Grammatik. Udarbejdelse af ny dansksproget grammatik med oversigt over sprogets udviklingshistorie og syntaks over det »klassiske« sprog (Frederick H. Cryer).

Vorisraelitisches Palästina, bd. 1 i *Biblische Enzyklopädie* (Internationalt projekt under ledelse af prof. W. Dietrich, Bern) (Niels Peter Lemche).

The History of Syria – an Overview, i serien *Civilizations of the Ancient Near East* (ed. Jack Sasson) (Niels Peter Lemche).

Kommentar til Jobs Bog (Arne Munk).

Udgravning på Tell el Fukhar fortsat, 3. sæson: Villa fra 2. halvdel af 3. årh.f.Kr. afdækket. Rester af tempel fra sidste del af senbronzen og under dette et fragment af smeltedigel med jern eller jernslagge. Tellen optegnet og fundne skår bragt hjem (Deltagere i udgravningen bl.a.: John Strange, Flemming Gorm Andersen, Allan Petersen (København), Patrick McGovern (USA) og Helena Rihiho (Uppsala) (John Strange).

Bibelens geografi, realt og symbolsk – artikel udarbejdet i samarbejde med Geert Hallböck (John Strange).

Undersøgelse af skriftsynet gennem Den danske Bibels historie, som det afspejler sig i bibeloversættelserne og i de kommentarer, der ledsager bibelteksterne. Genstand for undersøgelsen er primært synet på forholdet mellem Det gamle og Det nye Testamente i danske bibeloversættelser fra Chr. III's bibel fra 1550 til den ny autoriserede oversættelse af 1992 (Bodil Ejrnæs).

Ny Testamente:

Afhandling om stoicismens placering i forhold til Paulus' tænkning. Afhandlingen er koncentreret om tre paulinske breve, Filipperbrevet, Galaterbrevet og Romerbrevet, og søger med udgangspunkt i en sammenligning med grundideer i stoisk social- og moral-filosofi at nå til en socialt forankret forståelse af Paulus' samlede tænkning. Et væsentligt perspektiv i arbejdet er forsøget på at se Paulus som »hellenist« (Troels Engberg-Pedersen).

Kommentar til Fil og Filem. Tro, håb og køn: Køns-hermeneutiske studier p.t. i 1 kor 7 (Lone Fatum).

Studier over bibelsk og antik jødisk apokalyptik. En undersøgelse af de apokalyptiske skrifter med henblik på at rekonstruere den forestillingsverden, de forudsætter, og at forstå den hermeneutiske »mekanisme«, hvormed de omtyder den erfarede verden (Geert Hallböck).

Studier over forholdet mellem genrer og autoritetsforhold. De nytestamentlige skrifers litterære egenart forsøges bestemt genremæssigt, idet genrerne sættes i forbindelse med autoritetsforholdets udvikling i den tidlige kristendom. I denne sammenhæng søges også kanondannelsen forstået (Geert Hallböck).

Synet på Det gamle Testamente i oldkirken. En række nytestamentlige og andre oldkirkelige skrifter under-

søges med henblik på at klarlægge den betydning og autoritet, hvormed jødedømmens Bibel optræder deri (Mogens Müller).

Kristologien i evangeliernes lidelsesfortælling i spændingen mellem tradition og erfaring. Arbejdet koncentrerer sig om Markusevangeliet (Niels Willert).

En undersøgelse af jødisk identitet i hellenistisk-romersk tid med udgangspunkt i Filon fra Alexandria (Georg Græsholt).

Paulus' hermeneutik. Idéhistoriske analyser af forholdet mellem de paulinske breves hermeneutik og udviklingslinier i jødiske skrifers hermeneutik gennem den hellenistiske periode (Henrik Tronier).

Redaktion af tidsskrifter m.v.:

Dansk Teologisk Tidsskrift (hovedredaktør Mogens Müller). Forum for Bibelsk Eksegese III (redaktion Lone Fatum og Eduard Nielsen). Forum for Bibelsk Eksegese IV (redaktion Mogens Müller og John Strange). Tidsskriftet Concilium (medlem af Advisory Committee, Section Exegesis: Lone Fatum). Scandinavian Journal for the Old Testament (hovedredaktør Niels Peter Lemche, i redaktionen Frederick H. Cryer og John Strange). Den danske Nationalencyklopædi (fagkonsulent: Gammel Testamente, Niels Peter Lemche; fagkonsulent vedr. Palæstinas, Jordans, Libanons, Syriens og Lilleasiens historie og arkæologi til 600 e.Kr., John Strange). Tekst og Tolkning (redaktion Niels Peter Lemche og Niels Hyldahl). Studies in Hellenistic Civilization (redaktør Troels Engberg-Pedersen).

Kongresdeltagelse og gæsteforelæsninger:

Niels Peter Lemche gæsteforelæste ved Helsinki Universitet i marts og på SBL konferencen i San Francisco i november.

John Strange deltog i 5. internationale kongres om Jordans arkæologi og historie i Irbid med foredrag om Tell el Fukhar.

I november gæsteforelæste Troels Engberg-Pedersen ved Yale University, New Haven og ved Loyola College, Baltimore samt på Society of Biblical Literature's årsmøde i San Francisco. I december deltog Troels Engberg-Pedersen med oplæg i seminar ved Oslo Universitet.

Lone Fatum fungerede som gæstelærer ved Hamburg Universitet i 2 perioder i maj og juni og gæsteforelæste ved Oslo Universitet i september.

Geert Hallböck deltog med foredrag i to seminarer afholdt af Hellenismeinitiativet om »Ny Testamente og Hellenismen« og om »Jødedom og Hellenisme«.

Mogens Müller bidrog med forelæsning ved SNTS-årsmøde i Madrid i juli samt ved konference om »Bibelsk Teologi« ved Aarhus Universitet i september.

Niels Willert deltog med foredrag i konference om »The New Testament and Hellenistic Judaism« ved Aarhus Universitet i februar.

Henrik Tronier var på 6 måneders studieophold ved Duke University, The Divinity School, Durham, NC.

Formidlende virksomhed:

I april afholdtes Nordisk Temadag om Nytestamentlig Teologi med forelæsninger af Heikki Räisänen, Halvor Moxnes og Mogens Müller.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 14.

Professorer: Dr.theol. Niels Hyldahl, dr.theol. Niels Peter Lemche, dr.theol. Mogens Müller.

Docent: Dr.theol. John Strange, p.t. Prorektor.

Lektorer: Dr.phil. Troels Engberg-Pedersen, cand.theol. Lone Fatum, cand.theol. Geert Hallböck, cand.theol. Arne Munk.

Lektorvikar: Lic.theol. Frederick H. Cryer.

Ekstern lektor: Lic.theol. Niels Willert.

Forskningsstipendiat: Cand.theol. Georg Græsholt.

Kandidatstipendiater: Cand.theol. Bodil Ejrnæs, cand.theol. Henrik Tronier.

Undervisningsassistenter: Lic.phil. Lene Andersen, cand.theol. Lars Brinth, cand.phil. Elsebeth Lemche, teol.dr. Håkan Ulfgard, mag.art. Ellen Wulff.

TAP: Antal årsværk: 1.

Lise Lock, Anne-Lise Pemmer.

Publikationer:

Engberg-Pedersen, Troels: I Corinthians 11:16 and the Character of Pauline Exhortation. Journal of Biblical Literature 110,4, s. 679-689, Decatur, Georgia, USA 1992.

—: Den jødiske Paulus – og den græske. Dansk Teologisk Tidsskrift 55, 1, s. 28-35, Frederiksberg 1992.

—: Ethnicity in Hellenistic Egypt: Preface. i: Ethnicity in Hellenistic Egypt, Per Bilde, Troels Engberg-Pedersen, Lise Hannestad, Jan Zahle, s. 7-15, Århus 1992.

Fatum, Lone: Tekstfortolkning mellem tilegnelse og afvisning. i: Fortolkning som Formidling. Forum for Bibelsk Eksegese 3, Lone Fatum og Eduard Nielsen, s. 57-70, Københavns Universitet 1992.

—: Kvindeteologi og arven fra Eva. København 1992, 98 s.

—: Teologi og præsteuddannelse. Fønix 2, juni 1992, s. 79-81, København 1992.

—: Women, Symbolic Universe and Structures of Silence. Challenges and Possibilities in Androcentric Texts. Tro och Tanke, red. Hans Stenström Svenska Kyrkans Forskningsråd 1992: 8, s. 263-84, Uppsala, Sverige 1992.

Hallböck, Geert: Hvad formidler en studieordning? i:

- Fortolkning som Formidling. Forum for Bibelsk Eksegese 3, Lone Fatum og Eduard Nielsen, s. 125-135, København 1992.
- : Åbenbaring og Fremtid. i: Fra Alexander til Apokalypser. Hellenismestudier 7, Troels Engberg-Pedersen, Per Bilde, Lise Hannestad og Jan Zahle, s. 64-77, Århus 1992.
- : The Fall of Zion and the Revelation of the Law. An interpretation of 4 Ezra. Scandinavian Journal of the Old Testament Volume 6, nr 2 1992, s. 263-292, Århus 1992.
- Hyldahl, Niels: Nytestamentlig oversættelse som fortolkning. i: Fortolkning som formidling. Om den bibelske eksegese funktion, Lone Fatum og Eduard Nielsen, s. 9-21, København 1992.
- Lemche, Niels Peter: Hebrew. i: The Anchor Bible Dictionary, Volume 3, H-J, David Noel Freedman, s. 95, New York 1992.
- : Israel, History of: Premonarchic Period. i: The Anchor Bible Dictionary, Volume 3, H-J, David Noel Freedman, s. 526-545, New York 1992.
- : Habiru, Hapiru. i: The Anchor Bible Dictionary, Volume 3, H-J, David Noel Freedman, s. 6-10, New York 1992.
- : Det gamle Testamente som en hellenistisk bog. Dansk Teologisk Tidsskrift 55/2, s. 81-101, København 1992.
- : Studenter, studieordninger og Gammel Testamente. i: Fortolkning som Formidling. Om den bibelske eksegese funktion. Forum for bibelsk eksegese 3, Lone Fatum og Eduard Nielsen, s. 107-124, København 1992.
- Munk, Arne: Salmernes Bog. Tempel eller synagoge. i: Fortolkning som formidling. Om den bibelske eksegese funktion, Lone Fatum og Eduard Nielsen, s. 87-105, København 1992.
- Müller, Mogens: The Gospel of St. Matthew and the Mosaic Law – A chapter of a biblical theology. Studia Theologica Vol. 46, No. 2, s. 109-120, København 1992.
- , Müller, Lisbet: Politikens Bibelleksikon. København 1992, 336 s.
- : Septuaginta som den nytestamentlige menigheds bibel. Nogle overvejelser. Præsteforeningens Blad 82. årg. (1992) nr. 47, s. 945-954, København 1992.
- : Villy Sørensens bog Jesus og Kristus. Fønix 16. årgang, hefte 4, s. 225-230, København 1992.
- Strange, John: The Arabian Gulf in Antiquity. Acta Orientalia 53, s. 7-20, Copenhagen 1992.
- : Danish classical fieldwork 1980-91. Nr 39. Tell el-Fukhar, Jordania (1990-). Acta Hyperborea 4, s. 384-85, Copenhagen 1992.
- Willert, Niels: Kristologien i Mattæus' passionsfortælling. Dansk Teologisk Tidsskrift 4/1991, s. 241-260, København 1991.

Mogens Müller

Institut for Kirkehistorie

Forskningsvirksomhed:

Instituttets primære forskningsområde er kirkens historie fra aposteltiden til vore dage. I både forskning og undervisning lægges der vægt på at fastholde, at kirkehistorien udgør et samlet forløb, og at kirkedannelsens teologi, forkyndelse og institutionelle historie må studeres i sammenhæng med de skiftende samfundsforhold og åndelige strømninger. Det er karakteristisk for instituttet, at det udøver sin virksomhed i samarbejde og dialog med en række humanistiske discipliner. I det daglige arbejde er en betydelig grad af specialisering nødvendig, og forskningsplanlægningen tager i høj grad hensyn til de videnskabelige medarbejderes særlige kompetencer og interesser. Det betyder, at hovedparten af forskningen for tiden vedrører emner inden for middelalderens, reformationstidens og det 19. og 20. århundredes kirkehistorie, herunder missionshistorien og Tredje Verdens kirkehistorie.

1. Middelalderen

1.1 En undersøgelse af den religiøse børneopdragelse og lægmandskatekisation i det 13.-15. århundrede med særligt henblik på dekalogens rolle som katekisk lærestykke (Ninna Jørgensen).

1.2 Den teologiske debat i 1320'ernes og -30'ernes Oxford. Med udgangspunkt i Thomas Bradwardine forskes der i den senskolastiske debat om forståelsen af den guddommelige nåde og dens forhold til menneskelig frihed (Lauge Olaf Nielsen).

1.3 Petrus Aureolis kommentar til Peter Lombardens sentensbog. Arbejdet sigter mod en kritisk udgave af den senere og ikke tidligere udgivne kommentar til Lombarders første bog (Lauge Olaf Nielsen).

1.4 Middelalderliturgi og musikdramatik som teologisk udfordring for de liturgiske muligheder i den sekulariserede verden. Undersøgelsen, som følger og tolker den dramatiske erfarings vej fra middelalderliturgien til operaens musikdrama, har i 1992 hovedsagelig omfattet Mozarts musikdramatik (Nils Holger Petersen).

2. Reformationen

2.1 En undersøgelse af sammenhængen mellem den af Luther ledede teologi i Wittenberg og den almene reformbevægelse, som prægedes af de »bibelske humanister« med Erasmus af Rotterdam i spidsen. En bog med titlen »Martinus noster. Luther in the German Reform Movement 1518-1521« er under udarbejdelse (Leif Grane).

2.2 Kirkefædrene i det 15. og 16. århundrede. I samarbejde med professor, Dr. Alfred Schindler, Zürich, udgives bidragene fra det i Danmark i 1991 afholdte internationale symposium med titlen »The Church Fathers in the Fifteenth and Sixteenth Century« (Leif Grane).

2.3 Studier i Luthers teologi og skriftudlægning med særligt henblik på begreberne frihed og retfærdighed (Steffen Kjeldgaard-Pedersen).

2.4 Konfession og politik hos kong Christiern II af Danmark-Norge. En undersøgelse af Christiern IIs holdning til katolicisme og lutherdom i eksilet og i fangenskabssårene, d.v.s. tiden 1523-1559 (Martin Schwarz Lausten).

3. *Det 17.-18. århundrede*

Holdninger i den danske kirke til jødedom og jøder i tiden fra 1700 til nutiden. Undersøgelsen skal udgøre anden del af værket »Kirke og synagoge«, hvis første bind udkom 1992 (Martin Schwarz Lausten).

4. *19.-20. århundrede*

Studier i det 19. århundredes billede af kirken, »den fjerne kirke«, som forudsætning for kristendommens stilling i nutiden (Jørgen I. Jensen).

5. *Tredje Verden*

5.1 Kirke-stat-problematikken under kolonialisme, nationalisme og afkolonisering. Med Uganda som udgangspunkt og case omfatter denne undersøgelse perioden fra ca. 1930 til begyndelsen af 1960'erne. I samarbejde med Dr. Michael Twaddle, London, afholdtes i Danmark i maj 1992 et internationalt symposium med titlen »Christian Missionaries and the State in the Third World«, og foredragene herfra er under udgivelse (Holger Bernt Hansen).

5.2 Religion og udvikling. Som led i et internationalt samarbejde vedrørende studiet af frivillige organisationers rolle ved løsningen af udviklingsproblemer i den Tredje Verden undersøges specielt den kristne missions og kirkens placering i denne proces. Projektet gennemføres i samarbejde med Dr. Michael Twaddle, London (Holger Bernt Hansen).

5.3 Grundtvig og den Tredje Verden. En undersøgelse af missionstanken hos Grundtvig og af hans syn på den ikke-europæiske verdens folk og religioner, og i forlængelse heraf en kritisk vurdering af konkrete forsøg på at eksportere Grundtvigs folkelige ideer, specielt højskoletanken, til lande i Asien og Afrika (Holger Bernt Hansen).

5.4 En undersøgelse af religiøs forandring i et nordnigeriansk lokalsamfund (Bachamafolket) i kolonitiden. Projektet omfatter feltstudier i Nigeria (Niels Kastfelt).

5.5 Religion og politik i nutidens Nigeria. En undersøgelse af kristendommens og islams voksende politiske betydning i Nigeria og af konflikterne mellem kristne og muslimer (Niels Kastfelt).

5.6 En undersøgelse af de protestantiske kirkers udvikling i Sydetiopien. Projektet omfatter feltstudier i Etiopien (Finn Rønn Pedersen).

6. *Center for Kunst og Kristendom*

6.1 Fortsættelse af Dansk Salmeregistrant. Projektet, som gennemføres med støtte fra Kirkeministeriet, omfatter: a. Registrering af salmerne i de autoriserede danske salmebøger; b. Registrering af nyere dansk salmedigtning; c. Registrering og undersøgelse af salmevalg (både tekster og melodier) og salmebrug i Danmark i perioden 1988-1991 (Peter Balslev-Clausen, Birgitte Fabritius de Tegnagel, Steffen Kjeldgaard-Pedersen, Eva Louise Lillie, Vagner Lund).

6.2 Revision af Kalkmaleriregistranten med henblik på rettelse af fejl i dateringer og motividentifikationer og på nyregistrering af udsmykninger, som er afdækket siden 1965 (Eva Louise Lillie).

7. *Københavns Universitets historie*

I samarbejde med dr.phil. Kai Hørby redaktion af »Københavns Universitet 1479-1979«, bind II: Universitetets almindelige historie 1788-1936; i samarbejde med den faglige redaktør, professor Knud Waaben, tilrettelæggelse og udgivelse af samme værks bind VI: Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet (Leif Grane).

Udgivervirksomhed, redaktionshverv m.m.:

Peter Balslev-Clausen er redaktør af Hymnologiske Meddelelser; Leif Grane er hovedredaktør af »Københavns Universitet 1479-1979« og medudgiver af Archiv für Reformationsgeschichte; Holger Bernt Hansen er medlem af Editorial Board for African Affairs, referee for dette tidsskrift og to engelske forlag; Ninna Jørgensen er medredaktør af tidsskriftet Fønix og af festskrift til professor Jakob Balling; Steffen Kjeldgaard-Pedersen er medarbejder ved Lutherjhrbuch/Lutherbibliographie, Evangelisches Kirchenlexikon og The Encyclopedia of the Reformation samt fagkonsulent ved Den Store Danske Encyklopædi; Martin Schwarz Lausten er medredaktør af Dansk Teologisk Tidsskrift og Kirkehistoriske Samlinger; Eva Louise Lillie er medredaktør af Kirkehistoriske Samlinger og ICO-Iconografisk Post og har redigeret Danske Kalkmalerier bind 7.

Arbejde i kollegiale organer, bedømmelseshverv m.m.:

Peter Balslev-Clausen er formand for Grundtvig-Selskabet; Leif Grane har deltaget i bedømmelse af teologisk disputats ved Aarhus Universitet; Holger Bernt Hansen er medlem af rådet for U-landsforskning, har deltaget i bedømmelse af og været første officielle opponent ved forsvaret for teologisk disputats ved Aarhus Universitet; Steffen Kjeldgaard-Pedersen er formand for Salmehistorisk Selskab, bestyrelsesformand for Center for Kunst og Kristendom, medlem af Lutherforskningskongressens Continuation Committee og fakultetsrepræsentant i Præstehøjskolens institutionsråd; Martin Schwarz Lausten er formand for Selskabet for Danmarks Kirkehistorie.

Studierejser:

Holger Bernt Hansen har foretaget to studierejser til Uganda; Niels Kastfelt har udført feltarbejde i Nigeria; Lauge Olaf Nielsen har været på studieophold i England; Finn Rønn Pedersen har været på studieophold i USA og i Etiopien.

Gæsteforelæsninger og konferencer:

Leif Grane har forelæst i Helsinki; Holger Bernt Hansen har bidraget til konferencer i Seattle under African Studies Association of USA og i Stirling, Skotland, under African Studies Association of UK, har forelæst ved Makerere University i Uganda og afholdt gæsteseminarer ved Harvard University og Northwestern University, USA; Jørgen I. Jensen har forelæst ved Estetisk Seminar, Oslo Universitet; Ninna Jørgensen har forelæst i Helsinki; Eva Louise Lillie har bidraget til Nordisk Kongres for studiet af ikonografi, Nya Valamo, Finland; Lauge Olaf Nielsen har deltaget i konference i Holland og været gæstelærer ved Oslo Universitets teologiske fakultet i marts 1992 (NordPlus); Nils Holger Petersen har bidraget til den internationale middelalderkongres i Kalamazoo og har desuden forelæst ved Estetisk Seminar, Oslo Universitet.

Ved instituttet har der været gæsteforelæsninger ved Dr. Steven Kaplan, Jerusalem, og professor Vladimir Fedorov, Skt. Petersborg. Desuden har der for instituttets lærere og stipendiater været afholdt et seminar om historisk metode med dr.phil. Kai Hørby, Historisk Institut, som gæsteforelæser.

Formidlende virksomhed:

Instituttet har afholdt temadag med emnet »Musik og kristendom« (Jørgen I. Jensen, Niels Kastfelt, Nils Holger Petersen).

Stab:

VIP: Antal årsværk: 10.

Professorer: Leif Grane, Holger Bernt Hansen (Center for Afrikastudier), Steffen Kjeldgaard-Pedersen.

Docent: Martin Schwarz Lausten.

Lektorer: Jørgen I. Jensen, Niels Kastfelt, Lauge Olaf Nielsen.

Adjunkt: Ninna Jørgensen.

Seniorstipendiat: Nils Holger Petersen.

Kandidatstipendiat: Finn Rønn Pedersen.

Ekstern lektor: Peter Balslev-Clausen.

TAP: Antal årsværk: 1.

Ann Marie Andersen, Maria Rasmussen.

Tap-medarbejdere ved Dansk Salmeregistrant:

Birgitte Fabritius de Tengnagel, Eva Louise Lillie.

Daglig leder af Center for Kunst og Kristendom: Vagner Lund.

Publikationer:

Grane, Leif: Späthumanismus in Dänemark. Strömungen neben dem Melanchthonschen Unterrichts-system im letzten Teil des 16. Jahrhunderts. i: Die Renaissance im Blick der Nationen Europas (Wolfenbütteler Abhandlungen zur Renaissanceforschung bd. 9), Georg Kaufmann, s. 279-292, Wiesbaden 1991.

–: Københavns Universitet 1479-1979 bd. VIII. Det filosofiske Fakultet, 1. del. København 1992, 767 s.

–: Den uberegnelige Luther. Essays om en arv og dens forvaltning. Kirkehistoriske Studier, 3. række, bind 2. København 1992, 182 s.

–: Reformation af kirken. i: Danske kalkmalerier. Efter reformationen 1536-1700, Eva Louise Lillie, Nationalmuseet, s. 6-12, København 1992.

Jensen, Jørgen I.: Den andra musiken, Bibeln och den västerländske musikkulturen. ARTES 4/1992, s. 108-116, Stockholm 1992.

Jørgensen, Ninna: Så fast en borg? Kirken, de troende og de andre ved indgangen til nyere tid. i: Religiositet og religioner, Johs. Aagaard (red.), s. 90-107, København 1991.

Kastfelt, Niels: Afrikastudier og teologi ved Københavns Universitet. Menighedsrådenes Blad 6, juni 1992, s. 30-31, 1992.

–: Anmeldelse af C. Rise Hansen: Missionær Christian Vilhelm Grønning. En slesvigsk missionær i Indien og hans elever i 1800-tallet, Aabenraa, 1991. Historisk Tidsskrift Bind 92, Hæfte 2, s. 472-473, København 1992.

Lausten, Martin Schwarz: Reformationen i Danmark. 1. udgaves 2. oplag. København 1992, 217 s.

Nielsen, Lauge Olaf: Linguaggio e metodo teologico in Gilberto della Porrée. i: Verità in questione, il problema del metodo in diritto e teologia nel XII secolo, P. Feltrin & M. Rossini, s. 8, Bergamo 1992.

–: Ateismens mørke: Forsynstro og atomistisk naturfilosofi hos Walter Charleton (1620-1707). Dansk Teologisk Tidsskrift Årgang 55, s. 30, København 1992.

Steffen Kjeldgaard-Pedersen

Institut for systematisk Teologi

Forskningsvirksomhed:

Institutets undervisning og forskning omfatter følgende fag: Dogmatik med konfessionskundskab og økumenisk teologi, religionsfilosofi, etik og praktisk teologi. Et særligt udspecificeret område i instituttets forskning og undervisning er Søren Kierkegaards tænkning.

Af ressourcemæssige hensyn må undervisning og forskning følges ret nøje ad inden for instituttet. Derfor er der relativt mange mindre forskningsprojekter i gang, medens der kun arbejdes med nogle få større forskningsprojekter.

Institutets forskning har primært et systematisk nutidigt sigte. De grundlæggende – ofte klassiske – problemstillinger inden for de enkelte fag søges perspektiveret og profileret i en nutidig sammenhæng for at afprøve, om de fremdeles er relevante eller må nyformuleres.

Følgende forskningsfelter tillægges særlig vægt:

1. Dogmatisk teologi i den interkonfessionelle dialog, herunder tredje verdens teologi. Institutet har et internationalt kontaktnet på dette felt og rummer en særskilt afdeling for økumenisk teologi. Endvidere har instituttet igen i efteråret 1992 været engageret i et engelsksproget kursus i danske teologiske emner, som især henvender sig til teologiske studenter fra den tredje verden.

2. Problemstillinger vedrørende subjektiviteten. Her forsøges instituttets særlige kompetence inden for forholdet mellem teologi og filosofi i perioden ca. 1780 til ca. 1850 frugtbart, da den nye interesse i subjektivitetsproblemet i høj grad er knyttet til arbejdet med de filosoffer og teologer, hvis tænkning der forskes i ved instituttet (Kant, Hegel, Schleiermacher, Marx, Grundtvig, Poul Martin Møller, F.C. Sibbern og Kierkegaard). Bl.a. med hensyn til forståelsen af den religionpsykologiske udvikling og den sjælesørgelige samtale må der stilles forventninger til en forskningsindsats på dette område.

3. Søren Kierkegaard-forskningen. Institutet har en særskilt afdeling, som er center for international Kierkegaard-forskning. Ved instituttet kan Kierkegaard-forskningen især trække på den særlige kompetence, der findes inden for forskningen i teologi og filosofi i den nævnte periode. Kierkegaard-forskningen arbejder på flere niveauer, således også tekstkritisk og historisk. Der arbejdes for tiden med en ny tekstkritisk udgave af Kierkegaards produktion. Men det er en afgørende bestræbelse at placere Kierkegaard-læsningen i et aktuelt systematisk perspektiv. Kierkegaard-forskningen griber således ind over såvel etiske og reli-

gionsfilosofiske som dogmatiske forskningsområder. Den kan derfor indgå i et frugtbart samspil med anden forskning ved instituttet.

4. Flere projekter med focus på spændingen mellem en teologisk og empirisk (historisk, sociologisk og juridisk) forståelse af kirken er under udvikling. Institutet har for fem år tilknyttet en adjungeret professor i kirkeret. Undersøgelserne samler sig om udforskningen af folkekirkens udvikling i nyere tid med særligt henblik på dens aktuelle udviklingsmuligheder. Der sigtes såvel mod oparbejdelse af en faglig platform for det nye fag praktisk teologi som mod en kritisk belysning af folkekirkens muligheder.

I de enkelte discipliner er der blevet arbejdet med følgende emner:

1. Dogmatik med konfessionskundskab og økumenisk teologi

1.1 En kommenteret tysksproget tre-bindsudgave af udvalgte skrifter af N.F.S. Grundtvig, kontekstuel teologi med særligt henblik på Grundtvig samt en undersøgelse af vishedsproblemet i teologi og filosofi (Theodor Jørgensen).

1.2 Oparbejdelse af dansk tradition for retsteologi (Preben Espersen, Hans Raun Iversen, Theodor Jørgensen).

1.3 Studier i bibelsk dogmatik (Svend Bjerg).

1.4 Undersøgelse af økumeniske metodespørgsmål samt udarbejdelse af lærebog i symbolik (Peder Nørgaard-Højen).

1.5 Udarbejdelse af lærebog i dogmatik (Jens Glebe-Møller, Theodor Jørgensen, Peder Nørgaard-Højen).

1.6 Bernard Lonergan og evangelisk fundamentalteologi (Kirsten Busch-Nielsen).

2. Etik og religionsfilosofi

2.1 Wittgenstein-biografi: En redegørelse for Wittgensteins filosofi med særligt henblik på dens religionsfilosofiske perspektiver (Jens Glebe-Møller, Peter Kurt Westergaard).

2.2 Fortsat arbejde med en afhandling om Kierkegaards subjektivitetsteori samt studier over grundproblemer inden for etikken (Arne Grøn).

2.3 Undersøgelse af Søren Kierkegaards taler m.h.t. hvilken kategori talerne tilhører, samt hvordan Kierkegaard anvender sit begrebsapparat (Paul Müller).

2.4 Studier i Kierkegaards biografi og teologisk-litterære samtid samt – i samarbejde med Niels Jørgen Cappelørn, Alastair McKinnon og Stéphane Hogue – videreudvikling af en databaseret udgave af Kierkegaards samlede produktion (Joakim Garff).

2.5 Fr. Schlegels bevidsthedsteori (Sanne Grunnet).

2.6 Fortsatte undersøgelser over fælles problemer i analytisk bevidsthedsfilosofi, erkendelsesteori og religionsfilosofi, med hovedvægt på Karl Heims religionsfilosofi. Særlig interesse har det ikke-objektiverbares begreb samt forholdet mellem rum, tid og transcendens (Urban Forell).

3. Praktisk teologi

3.1 Kierkegaards betydning for homiletikken (Eberhard Harbsmeier).

3.2 Folk og kirke i hovedstaden siden ca. 1870 (projektordinator: Hans Raun Iversen): Folkekirkens struktur og økonomi i København 1870-1950. Den kirkelige administration og de økonomiske forhold inden for kirken i København fra 1870 til 1950 belyst på baggrund af ændringerne i den kirkelige lovgivning og den regelbundne forvaltningspraksis (Steen Skovgaard Andersen). Arbejderliv og folkekirke – en social- og kulturhistorisk undersøgelse af folkekirkens plads i københavnske arbejderfamiliers hverdagsliv og tankeverden 1870-1950 med særlig vægt på perioden før 1920 (Nynne Helge). Den københavnske grundtvigianisme i kønsperspektiv ca. 1870-1950 (Tinne Vammen). EDB-baseret præstenøgle for København 1850-1950 (Lisbeth Ulsøe).

3.3 Begravelsesformer i Danmark i kulturel og teologisk belysning (Hans Raun Iversen).

3.4 Afskyelighedstærskler – en sociologisk og socialpsykologisk analyse af kulturelle dissonanser (del II) (Jacques Blum).

3.5 Kirkerettens principielle problemer (Preben Espersen).

3.6 Lærebog i praktisk teologi (Eberhard Harbsmeier, Hans Raun Iversen).

Redaktion af tidsskrifter m.v.:

Følgende medarbejdere indgår i følgende redaktioner: Danish Yearbook of Philosophy (Arne Grøn), Fønix (Joakim Garff), International Kierkegaard Newsletter (Julia Watkin), Kerygma und Dogma, Tyskland (Theodor Jørgensen), Kierkegaardiana (Joakim Garff, Arne Grøn, Eberhard Harbsmeier, Julia Watkin), Kirkens undervisning (Eberhard Harbsmeier), Kritisk Forum for Praktisk Teologi (Eberhard Harbs-

meier), Literature and Theology (Svend Bjerg), Lutherische Monatshefte, Hannover (Peder Nørgaard-Højen), New Athenaeum/Neues Athenaeum, U.S.A. (Theodor Jørgensen), Nordisk Missionstidsskrift (Hans Raun Iversen), Panorama, International Journal of Comparative Religious Education and Values, Braunschweig (Peder Nørgaard-Højen), Paradox (Jacques Blum), Studia Theologica (Arne Grøn, Jens Glebe-Møller), Søren Kierkegaard Selskabets Populære Skrifter (Paul Müller, Julia Watkin), Den danske Nationalencyklopædi (fagkonsulent for dogmatik, etik og religionsfilosofi: Jens Glebe-Møller).

Anden virksomhed:

Joakim Garff er formand for Søren Kierkegaard-selskabet, Eberhard Harbsmeier og Julia Watkin er medlemmer af selskabets bestyrelse. Theodor Jørgensen er medlem af styrelsen og af forskningsudvalget i Selskab for Kirkeret samt redaktør af Gad's Mosaikserie. Eberhard Harbsmeier er medlem af institutionsudvalg for Folkekirkens pædagogiske Institut og Hans Raun Iversen af den permanente arbejdsgruppe vedr. folkekirkelige uddannelsesinstitutioner for præster.

Kongresdeltagelse og gæsteforelæsninger:

Urban Forell har deltaget i Nordisk systematikerkonferanse i Trondheim samt i European Conference on Philosophy of Religion i Århus og har desuden gæsteforelæst i Helsinki. Jens Glebe-Møller har deltaget i X. internationale religionsfilosofiske konference i Perugia samt gæsteforelæst i Helsinki. Joakim Garff har holdt gæsteforelæsning i Budapest. Hans Raun Iversen har gæsteforelæst i Helsinki, Finland samt på de lutherske seminaries i St. Paul, Minnesota og Chicago, og følgende colleges: Dana, Nebraska, Grand View, Iowa samt Augsburg, Minnesota, USA. Peder Nørgaard-Højen har foretaget studierejser til Schweiz, Skotland, Sverige, Tyskland og Ungarn samt gæsteforelæst ved Societas Oecumenica's kongres i Salamanca. Theodor Jørgensen har deltaget i konferencer i England, Tyskland, Finland, Schweiz og Danmark.

Søren Kierkegaard-biblioteket har været benyttet for længere ophold af: Yun Zhou (Kina), Winnie Ho (Kina), Alina Djakowska (Polen), Marilyn Piety (U.S.A.), Takahiro Hirabayashi (Japan), Hermann Schmid (Tyskland), Stéphane Hogue (Canada), Bruce Kirmmse (U.S.A.), Jun Hashimoto (Japan), Ulli Michael Roth (Tyskland), Begonya Saez Tajafuerce (Spanien), Antoni Szwed (Polen), Marie Laure Leroy (Frankrig).

Instituttet har afholdt gæsteforelæsninger ved professor, dr.teol. Joachim Scharfenberg, Kiel, professor, dr.teol. Vitor Westhelle, Sao Leopoldo, Brasilien, professor Viggo Søgaard, Fuller, U.S.A., samt dr.teol. Edmund Arens, Münster.

Formidlende virksomhed:

Instituttet har arrangeret følgende studiedage: Sammen med Dansk Missionsråd og Det mellemkirkelige Råd studiedag om Kirkernes situation i Østeuropa og vort forhold til dem, den 9. april. Medvirkende bl.a. Oberkirchenrat Helmuth Tschörner og adjunkt Ninna Jørgensen.

Den 7. og 8. maj kompakte seminar om principielle kirkeretlige problemstillinger. Medvirkende bl.a. adjungeret professor Preben Espersen, professor Theodor Jørgensen og lektor Hans Raun Iversen.

Sammen med Det økumeniske Fællesråds Studiekommision studiedag om Kirke og bekendelse, den 11. november. Medvirkende: Ombudsmand Hans Gammeltoft Hansen, professor Theodor Jørgensen og lektor Peder Nørgaard-Højen.

Debatdag om lektor Lone Fatums nye bog *Arven fra Eva*, den 9. december. Medvirkende: Lektor Lone Fatum, lektor Geert Hallböck, adjunkt Ninna Jørgensen og professor Theodor Jørgensen.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 15.

Professorer: Urban Forell, Jens Glebe-Møller, Theodor Jørgensen.

Adjungeret professor: Preben Espersen.

Lektorer: Svend Bjerg, Jacques Blum, Arne Grøn, Eberhard Harbsmeier, Hans Raun Iversen, Paul Müller, Peder Nørgaard-Højen.

Adjunkt: Joakim Garff.

Kandidatstipendiater: Sanne E. Grunnet, Kirsten Busch Nielsen.

Forskningsstipendiater: Steen Skovgaard Andersen, Nynne Helge, Tinne Vammen.

Introduktionsstipendiat: Peter Kurt Westergaard.

Undervisningsassistenter: Irene Larsen, Lars Christensen, Anne Fuglsang-Damgaard, Carsten Pallesen, Julia Watkin.

Videnskabelige medarbejdere: Bodil Mastrup Møller, Jens Staubrand.

Videnskabelig medhjælp: Lisbeth Ulsøe.

TAP: Antal årsværk: 1.

(Kontor)assistent: Hanne Raae Andersen, Inge Grastrup, Rita Ilsted Smith.

Assisterende leder af Afdelingen for Søren Kierkegaardforskning: Julia Watkin.

Speciale:

Henrik Vase Frandsen: Skrift, Selv, Tale, Subjektivitet hos Jacques Derrida og Manfred Frank.

Publikationer:

Andersen, Steen Skovgaard: *Fra Statskirke til folkekirke*. i: *Kirkehistoriske Samlinger* 1992, s. 147-208, København 1992.

Bjerg, Svend: *Judas als Stellvertreter des Satans*. *Evangelische Theologie* 1, 1992, s. 42-55, Tübingen, Tyskland 1992.

–: *Bibelske fingeraftryk i litteraturen*. *Religion og livssyn* 4, 1991, s. 10-18, Oslo 1992.

Garff, Joakim: *His Master's Voice*. Et notat om Kierkegaard og medierne. *Arr. Idéhistorisk tidsskrift* 1, 1992, s. 10-13, Oslo 1992.

–: *Det æstetiske hos Kierkegaard: dets flertydighed og dets rolle i hans teologiske tænkning*. *Dansk teologisk Tidsskrift* 1, 55. årg., 1992, s. 36-55, København 1992.

–: *"Priset være posthornet!" Unoder i Kierkegaards tekst*. *Kredsen* 58/1 1992, s. 26-62, Århus, Odense, København 1992.

Glebe-Møller, Jens: *Ordet og ånden*. Om Sebastian Franck. *Dansk teologisk Tidsskrift* 1, 1992, s. 56-69, København 1992.

–: *The Possibility of Theology in a Postmodern World*. *STUDIA THEOLOGICA* 1, 1992, s. 29-39, København 1992.

–: *"Replik til Mogens Müller"*. *ARKEN-TRYK* 98, s. 55-58, København 1992.

Grøn, Arne: *Hvad det hele (ikke) er for noget*. Om det sandt religiøse hos Sløk. *Fønix* 1/1992, s. 2-21, København 1992.

–: *Teologiens rationalitet? Om Pannenberg's Systematische Theologie (1)*. *Dansk teologisk Tidsskrift* 2/1992, s. 123-141, København 1992.

Harbsmeier, Eberhard: *Sjælesorg og sorgarbejde*. *Kritisk forum for praktisk teologi* 47, s. 43-47, København 1992.

–: *Konfirmationsforberedelsen som undervisning og ungdomsarbejde*. *Overvejelser i anledning af projektet "Konfirmand 2000"*. *Præsteforeningens Blad* 40, s. 789-794, Skjern 1992.

Iversen, Hans Raun: *Folk og kirke i Hovedstaden*. *TEOL-information* 5, s. 14-17, København 1992.

–: *Becoming a Christian in a Non Christian Age. An Attempt to answer an old Question from a modern Grundtvigian Standpoint*. *Studica Theologica. Scandinavian Journal of Theology* 2, s. 135-148, København 1992.

–: *An Introduction to Danish Church Life just now. i: Churches in Nordic and South African Countries sharing Resources*, Red. af Kirsten Lund Larsen, s. 1-6, København 1992.

–: *Folk, kirke og religion i Danmark*. i: *Föreningen Lärare i religionskundskap Årsbok* 1992, Red. af Ingrid Rosenquist, s. 9-34, Klippan 1992.

–: *De kirkelige retningers art, udbredelse, arbejdsbetingelser og historiske særpræg i København*. i: *De kirkelige retninger i København*, Red. af Svend Bjerg og Gitte Raun Iversen, s. 1-21, København 1992.

–: *Medlemsskab og gudstjenestedeltagelse i folkekirken og frikirkerne i Hovedstaden*. i: *Kirke og missi-*

- on i Storkøbenhavn, Red. af Hans Raun Iversen og Flemming Kramp, s. 10-11, København 1992.
- : Folkekirkeordningens udvikling. i: Kirkens mund og mæle, Margrethe Auken m. fl., s. 173-185, København 1992.
- : Fænomenet Den danske Folkekirke. i: Gør danerne kristne, Red. af Søren Roulund-Nårgaard, s. 73-88, Lemvig 1992.
- : Storby og religion. i: Indledende konfirmationsforberedelse i storbymiljøer, Red. af Jens Kr. Krarup, s. 8-9, Løgumkloster 1992.
- : Schüchtern – diskrete Volkskirche im Umbruch. Reformiertes Forum 9, s. 8-9, Zürich 1992.
- : Sognets kirkehellige betydning historisk og teologisk belyst. Præsteforeningens Blad 7, s. 141-150, København 1992.
- Nielsen, Kirsten Busch: Kontekstualitet og intellektualisme. En kommentar til Per Frostin. Ekumenisk Orientering Nr 3, 1991, s. 39-42, Uppsala 1991.
- : Som hånd i handske? – Man kan da prøve. Bernard Lonergan og evangelisk fundamentalteologi. TE-OL-Information Nr 6 September 1992, s. 34-38, København 1992.
- Nørsgaard-Højen, Peder: Sandhed og metode som økumenisk problem. i: Ekumeniken och Forskningen. Föreläsningar vid den nordiska forskarkursen "Teorier och metoder inom forskning om ekumenik" i Lund 1991. Nordisk ekumenisk skriftserie 20, Sigurd Bergmann, Per Frostin, Christopher Meakin och Per Erik Persson, Sigurd Bergmann, Per Frostin, Christopher Meakin och Per Erik Persson, s. 217-236, Uppsala 1992.
- Vammen, Tinne: "For Gud, Kung och Moder Danmark. Kanonkvindementalitet ca. 1880-1915". Kvinnovetenskaplig Tidsskrift 4/1992, s. 4-13, 1992.

Hans Raun Iversen